

Aanbeveling 4:

'Stel heldere leerdoelen'

De leidraad 'Onderwijs vanuit hoge verwachtingen' geeft inzicht in de invloed van leerkrachtverwachtingen op de leerprestaties van leerlingen. De leidraad is opgebouwd uit zes aanbevelingen om te kunnen handelen vanuit hoge verwachtingen. In deze bijlage staan de volgende twee concrete activiteiten uitgewerkt die horen bij de vierde aanbeveling:

- Typen doelen onderzoeken en kwaliteitsbesef creëren bij uitdagende opdrachten
- Feedback onder de loep

Met de activiteiten kun je als leerkracht, schoolleider, intern begeleider of andere onderwijsprofessional onderzoeken op welke manier je werkt met leerdoelen en of je feedback aansluit bij de leerdoelen van leerlingen.

Activiteit 1

Typen doelen onderzoeken en kwaliteitsbesef creëren bij uitdagende opdrachten

Zie onderstaande tabel voor verschillende typen doelen.

Type doel	Omschrijving
Leerdoel	Een doel gericht op meer kennis, begrip en/of vaardigheid dan het huidige niveau van de leerling.
Prestatiedoel	Een doel gericht op een prestatie in vergelijking met andere leerlingen.
Activiteit	Iets wat een leerling gaat doen.
Product	Iets wat een leerling gaat maken.

Zet de doelen die je in de klas behandelt op een rijtje. Kies bijvoorbeeld een bepaalde dag of week, of een blok of project van een bepaald leergebied. Beantwoord onderstaande vragen.

- Welk type doelen komen voor in jouw rijtje?
- Stel je doelen voor de hele groep of voor individuele leerlingen? Wanneer doe je het één en wanneer het ander?
- Hoe zou je meer kunnen werken vanuit leerdoelen die zowel uitdagend als realistisch zijn?

Bij uitdagende doelen en opdrachten kan je stilstaan bij het bijbrengen van kwaliteitsbesef:

- Hoe ziet een goede presentatie eruit?
- Wat is een goede sollicitatiebrief?
- Hoe stel ik een volledig antwoord op met tussenstappen?

Activiteit 2 Feedback onder de loep

Er zijn veel definities van feedback. De definities van tien jaar feedbackonderzoek zijn geanalyseerd om te onderzoeken wat de belangrijkste elementen zijn. Deze zijn dat feedback informatie geeft over hoever een leerling nog verwijderd is van het doel en wat de leerling kan doen om het te bereiken:

Feedback is informatie die je aan een leerling geeft over de vergelijking tussen de geobserveerde prestatie of het gedrag van de leerling en het te bereiken doel. Feedback wordt gegeven met de intentie om de prestatie of het gedrag te verbeteren (Van den Bergh et al., 2013).

Bij feedback die effectief is om leerprocessen te bevorderen, worden altijd drie vragen van de leerling beantwoord. Dit zijn de feedbackvragen:

- Waar werk ik naartoe? (feed up: de leerdoelen en succescriteria)
- Hoe doe ik het tot nu toe? (feedback)
- Hoe nu verder? (feed forward)

Om je eigen feedback onder de loep te nemen, kun je het volgende doen:

- Maak een film of geluidsopname van jezelf waarin je feedback geeft aan een of meerdere leerlingen.
- Bekijk/ beluister je eigen feedback en analyseer het door de volgende vragen te beantwoorden:
 1. Wat was het leerdoel? Wat waren de succescriteria?
 2. Koppel je in je feedback terug naar het leerdoel en/of de succescriteria?
 3. Benoem je wat de leerling goed doet of goed begrijpt, of help je de leerling dat zelf te beoordelen?
 4. Benoem je wat de leerling nog niet goed doet of nog niet goed begrijpt, of help je de leerling dat zelf te beoordelen?
 5. Geef je tips of instructies die de leerling dichterbij het doel brengen, of bespreek je hoe de leerling zelf de volgende stap kan kiezen?
 6. In welke mate gaan jouw leerlingen aan de slag met jouw feedback?
 7. In welke mate kan je opvolgen of de leerling aan de slag is gegaan met jouw feedback?

Bron: Van den Bergh, L., Ros, A., & Beijgaard, D. (2013). Teacher feedback during active learning: Current practices in primary schools. *British Journal of Educational Psychology*, 83(2), 341-362.